

Призупинити права членства російської федерації в ЮНЕСКО та забезпечити врахування культурної складової у кваліфікації злочину геноциду, — заява Комітету

16.6.2026 - Пресслужба Апарату Верховної Ради України | Verkhovna Rada Ukrainy

У зв'язку з масованою повітряною атакою російської федерації на Київ у ніч на 15 червня 2026 року Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики рішуче засуджує дії держави-агресора, внаслідок яких було завдано шкоди об'єктам культурної та духовної спадщини України. Йдеться, зокрема, про об'єкти, що перебувають під охороною ЮНЕСКО.

Серед постраждалих об'єктів — пам'ятки, що є складовими об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Киево-Печерська лавра»: Успенський собор, Башта Івана (Іоанна) Кущника, а також будівлі, в яких розташовані Скарбниця Національного музею історії України, Музей книги та друкарства України. Пошкоджені зазнали також окремі фондосховища Національного музею народної архітектури та побуту України в Пирогові.

Також постраждали Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький арсенал», Національна кіностудія художніх фільмів імені Олександра Довженка, «Укркінохроніка» — одна з найстаріших українських кіностудій документального кіно, Дніпропетровський будинок органної та камерної музики, а також Харківський художній музей, який зазнав руйнувань напередодні.

Масштаб трагедії вимірюється не лише пошкодженнями самих будівель та історичних приміщень, а в першу чергу — жахливими наслідками для музейних колекцій, які є носіями унікальної історичної інформації, національної ідентичності та культурного коду.

Комітет наголошує, що чергові пошкодження пам'яток культурної спадщини, музейних колекцій, культурних інституцій та духовних святинь є продовженням системної політики російської федерації, спрямованої на руйнування історичної пам'яті, культурної спадщини та національної ідентичності українського народу. Варто усвідомлювати, що йдеться про багаторічну імперську та тоталітарну практику росії, спрямовану на придушення культурної, духовної та національної самобутності, яка століттями застосовувалася не лише проти України, а й для системного та жорстокого викорінення культурної ідентичності всіх поневолених росією народів.

Комітет наполягає на тому, що цілеспрямоване руйнування державою-агресором українських музеїв, архітектурних комплексів та релігійних святинь є демонстративним викликом міжнародному праву. Руйнуючи культурну спадщину, агресор свідомо порушує Гаазьку конвенцію 1954 року, Конвенцію ЮНЕСКО про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини та інші міжнародно-правові акти.

Комітет вважає неприйнятною ситуацію, за якої держава, що систематично завдає шкоди об'єктам Всесвітньої спадщини та культурним цінностям, продовжує користуватися усіма правами держави-члена ЮНЕСКО. Така ситуація вимагає негайної та принципової реакції міжнародного співтовариства із застосуванням усіх доступних механізмів впливу.

У зв'язку з цим Комітет звертається до міжнародної спільноти із закликом:

- активізувати діяльність міжнародних організацій щодо документування, фіксації та надання належної міжнародно-правової оцінки злочинам російської федерації проти культурної спадщини України;
- посилити міжнародні механізми притягнення російської федерації до відповідальності за систематичне знищення об'єктів культурної та духовної спадщини України;
- пришвидшити ініціювання та розгляд процедур щодо призупинення прав членства російської федерації в ЮНЕСКО як держави, що грубо порушує принципи та цілі Організації.

Комітет наголошує, що без рішучої та своєчасної реакції міжнародної спільноти напади на об'єкти культурної спадщини триватимуть, а безкарність за такі дії створюватиме небезпечний прецедент та підриватиме міжнародну систему захисту культурної спадщини, посилюючи загрози для збереження культурних надбань не лише України, а й усього світу.

З огляду на системний характер злочинних дій, спрямованих не лише проти окремих об'єктів культурної спадщини, а й проти національної ідентичності як такої, народні депутати України — члени Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики — зареєстрували проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо включення культурної складової до складу злочину геноциду» (реєстр. № 15331).

Прийняття зазначеного законопроекту забезпечить запровадження додаткових ефективних механізмів правового реагування на злочини держави-агресора, а також сприятиме розширенню інструментарію для притягнення винних до національної та міжнародно-правової відповідальності.

Окремо Комітет звертає увагу на поширення у інформаційному просторі численних маніпулятивних та недостовірних повідомлень щодо причин і обставин пошкодження об'єктів культурної спадщини. Такі повідомлення активно поширюються російськими медіа, як контрольованими державою, так і тими, що позиціонують себе як незалежні або опозиційні.

Комітет звертає увагу, що будь-які висновки щодо обставин пошкодження об'єктів культурної спадщини мають ґрунтуватися виключно на перевірених інформації, отриманій від уповноважених державних органів та офіційних установ.

Поширення неперевіраних відомостей і спекуляцій щодо обставин пошкодження об'єктів культурної спадщини сприяє дезінформації, ускладнює встановлення об'єктивної картини подій та підриває міжнародні зусилля, спрямовані на належну фіксацію, оцінку й документування наслідків російської агресії проти України.

https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/273661.html